

Motion till riksdagen 2025/26:3481

av Patrik Karlson (L)

En ny skattemodell som ger alla delar av landet möjligheten att växa

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att inrätta fler kommunaliserade skattebaser så att en större del av den statliga skatteandelen tillfaller kommuner i syfte att minska deras beroende av statliga stöd och kommunal skatteutjämning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Svenska kommuner står i dag inför en allvarlig utmaning. Många saknar egna verktyg för att säkra en långsiktigt hållbar ekonomi och är direkt beroende av statliga bidrag och det kommunala skatteutjämningsystemet. Resultatet har blivit att skillnaderna mellan stad och land ökar trots att syftet med utjämningen är det motsatta.

Skatteutjämningsystemet i Sverige är visserligen utformat för att ge alla kommuner likvärdiga förutsättningar för välfärd men det har också oönskade effekter. Bland annat innebär den så kallade överutjämningsregeln att en kommun i vissa fall får behålla högst 8 % av varje ny intjänad skattekrona, dvs. upp till 92 % av ökade skatteintäkter kan försvinna i utjämningen. Detta betyder att om en kommun anstränger sig för att öka skattekraften (t.ex. genom att locka till sig företag eller invånare) så tillfaller merparten

av frukten andra kommuner. Därmed riskerar systemet att passivisera kommunerna och dämpa lokala initiativ.

Samtidigt brottas många landsbygdskommuner med små eller krympande skattebaser, trots att dessa områden ofta bidrar med stora värden till hela nationen genom sin naturresursbaserade produktion. Bolagsvinster och naturresursuttag beskattas huvudsakligen av staten, vilket innebär att värden som skapas lokalt inte alltid kommer de berörda bygderna till del i någon större utsträckning.

I vårt grannland Norge är det sedan länge en självklar princip att de bygder som upplåter sina naturresurser för nationens nytta också har rätt till en andel av värdeskapandet. Även när det gäller bolagsskatter och företagande finns lärdomar att hämta av våra grannländer. I Danmark tillfaller en del av bolagsskatten kommunerna och man har där infört en särskild utjämning kopplad till dessa intäkter. I Finland har kommunerna på motsvarande sätt rätt till en andel av bolagsskatten. Även detta kombineras med utjämning nationellt. Kort sagt finns det beprövade modeller för att ge lokalsamhället en del av företagets vinster utan att överge principen om solidarisk utjämning.

Sverige behöver se över alla alternativ som finns som kan ge alla delar av landet möjlighet att växa. Det är viktigt att betona att detta inte innebär någon ny eller höjd skatt, utan främst en omfördelning av befintliga skatteintäkter inom skattesystemet från statlig nivå till den lokala nivån med målet att på sikt bidra till ökad tillväxt och skatteintäkter. Det skulle öka den lokala självbestämmanderätten och skapa mer rättvisa villkor mellan olika delar av landet.

Patrik Karlson (L)